GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romania și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 135. Sâmbătă, 20 Iunie (2 Iulie). 1887.

Brașovŭ, 19 Iunie 1887.

Intr'o telegramă, ce a adresat'o redactorurului diarului „Luminătorulŭ“ din Timișóra, d-lŭ Vincențiu Babeșiu se pronunță asupra resultatului alegerilorŭ cu privire la partida națională română.

Enunciațiunea acésta a d-lui Babeșŭ nu póte sĕ fiă trecută cu vederea din parte-ne, din causa rolului ce l'a avutŭ și-lŭ are d-sa în sînulŭ partidei naționale române. Amŭ așteptatŭ numĕrulŭ următorŭ alŭ „Luminatorului“, credêndŭ că d. Babeșŭ va lămuri și esplica cuprinsulŭ telegramei sale, care e mistică și în unele privințe cu totulŭ neînțelésă. Dér vĕdêndŭ că confratele din Timișóra nu ne mai aduce nicĭ o lămurire, trebue sĕ intrămŭ în discuțiunea cuprinsului amintitei telegrame, deórece în ea se atingŭ nisce cestiunĭ fórte importante.

Telegrama d-nului Babeșŭ, adresată d-nului Rotariu, advocatŭ, și publicată în „Luminătorul“ dela 13 (25) Iunie, sună astfelŭ:

„Care va sĕ dică, resultatulŭ alegerilorŭ e, că partida română națională încetă d'a fi representată în dieta Ungariei: căcĭ generalulŭ Doda, precum scimŭ, altă misiune are.

Eu prevĕdêndŭ acestŭ resultatŭ de mai nainte, l'am recomandatŭ cu planulŭ meu atențiunei ilustrului bărbatŭ din fruntea partidei.

Era bătătore la ochĭ lâncedimea zelului în inteligența nostră. Pré naturalŭ, căcĭ puținĭ omenĭ potŭ viețui în aerŭ coruptŭ ca alŭ stăpânirei maghiare și a rĕmâné viguroșĭ.

Se învinuesce diaristica nostră, pentru certele între sine și atacurile personale, pururea desgustătóre. Nenegabilă e concurența unorŭ greșele ale nóstre cu blăstămățiile celorŭ dela putere.

Mai evidentŭ decâtŭ tóte e, că lupta nóstră pentru esistență, pe calea așa disă legală-parlamentară devenì faptualŭ imposibilă.“ Acésta este situațiunea ce ni se impune.«

Mai ântâiu bate la ochĭ, că d. Babeșŭ „a prevĕdutŭ resultatulŭ alegerei,“ precum dice. Ne va erta, credemŭ, observarea ce ne vedemŭ îndemnațĭ a o face, și anume că d-sa de regulă tóte le prevede, numai, durere, că acésta ni-o spune totdéuna *post festa*, ér nu mai nainte când amŭ puté trage și noi profitŭ din prevederile d-sale.

Nu putemŭ sci ce a recomandatŭ d. Babeșŭ ilustrului bărbatŭ din fruntea partidei, și încă și mai puținŭ putemŭ sci, care póte fi planulŭ d-sale, de asemenea recomandatŭ, căcĭ d-sa, încâtŭ privesce planurile ce le are, e fórte tainicŭ, ceea ce ca unui omŭ politicŭ nicĭ nu i-o putemŭ lua în nume de rĕu.

Dér ne va concede d. Babeșŭ, că politica cere chiar, ca până la unŭ punctŭ óre-care planurile sĕ nu rĕmână cu totulŭ tăinuite, și ne va mai concede, credemŭ, că suntŭ momente în viéța popórelorŭ în carĭ nu mai e ertatŭ nicĭ omului politicŭ sĕ-șĭ ascundă tótă înțelepciunea sub obrocŭ, ci trebue sĕ iasă afară pe terenŭ cu pĕrerile și sfaturile sale, ba trebue chiar sĕ ia steagulŭ în mână și sĕ mérgă înainte.

Póte că d. Babeșŭ nicĭ acum nu află încă momentulŭ destulŭ de „oportunŭ“ ca sĕ facă acésta, și de aceea, cu pĕrere de rĕu, trebue sĕ ne lipsimŭ de favorulŭ de a puté profita din planurile și prevederile d-sale. Ne luămŭ însĕ voia de alŭ întreba că, décă în adevĕrŭ a prevĕdutŭ resultatulŭ alegerilorŭ, atuncĭ de ce l'a provocatŭ în conferința ultimă din Sibiiu, după ce stetea, póte, mai multŭ în puterea d-sale, decâtŭ în a multorŭ altora, ca sĕ-lŭ încungiure? Căcĭ, décă precum susține d-sa, d-lŭ generalŭ Traian Doda „are altă misiune“, ér nu aceea de a representa partida națională română, atuncĭ, cei carĭ avéu s'o representeze se aflau de față când s'au luatŭ decisiunile și d. Babeșŭ n'avea decâtŭ sĕ'i convingă despre temeinicia prevederilorŭ sale, pentru ca sĕ'i facă sĕ nu mai încerce a intra în lupta electorală, séu mai bine disŭ în lupta cu corupțiunea și cu violența fățișă, și astfelŭ sĕ'i facă sĕ stăruiască pentru o egală procedere a tuturorŭ alegĕtorilorŭ romănĭ din Bănatŭ și Țera ungurésca.

Nu voimŭ nicidecumŭ sĕ facemŭ recriminărĭ, dér e clarŭ, că nu putemŭ trece cu vederea cele susținute de d. Babeșŭ în telegrama sa. Nu ne putemŭ împăca mai alesŭ cu afirmarea d-sale, că d. generalŭ Doda n'ar avé, pe lângă alte misiunĭ posibile, și misiunea de a representa partida națională română în dieta ungurésca.

D. generalŭ Doda este alesŭ pe basa programei acestei partide și discursulŭ d-sale către alegĕtorĭ, ce-lŭ publicămŭ mai josŭ, este o viuă mărturiă, că d-sa ține cu tăriă la acéstă programă. Nu 'nțelegemŭ dér pe d. Babeșŭ și de aceea ilŭ rugămŭ sĕ ne dea lămuririle necesare pentru ca sĕ scimŭ cum stămŭ.

D. Babeșŭ mai vorbesce de „lâncedimea zelului inteligenței nóstre“ și de „atacurĭ personale ale diaristicei nóstre“ și în fine de „greșelele nóstre“. Ar fi bine, necesarŭ și fórte folositorŭ sĕ lămurescă și aceste cestiunĭ de mare importanță pentru consolidarea partidei naționale române, ca sĕ cunóscemŭ odată și vederile personale de adĭ ale d-lui Babeșŭ în tóte privințele, căcĭ cu ceea ce a făcutŭ și a vorbitŭ d-sa înainte cu 15—20 de anĭ nu ne mai putemŭ mulțămi; sĕ le cunóscemŭ și sĕ nu mai umblămŭ orbecândŭ prin labirintulŭ blăstămățiilorŭ celorŭ dela putere.

Programele politice ale Cehilorŭ.

In diferite părțĭ ale Boemiei se țină adunărĭ electorale, în care cele douĕ partide cehe îșĭ desfășură programele lorŭ politice. In aceste programe se dă espresiune dorințelorŭ și cererilorŭ cehe, se lămuresce atitudinea Cehilorŭ față cu Germanii austriacĭ și cu Ungurii și se preciséză din nou punctele principale pentru esecutarea cărora au sĕ lupte cele douĕ partide. Și unii și alții lucréză pentru spargerea dualismului.

In adunarea din Rakonitz, contele Kaunitz desfășură *programulŭ Cehilorŭ tinerĭ* secesioniștĭ, care culmineză între altele în următórele puncte: respingerea orĭ-cărei lățirĭ a limbei germane în scóle și în viéța de statŭ, reforma dărilorŭ, apĕrarea cu energiă a punctului lorŭ de stadiu în cestiunea dării pe zaharŭ, nicĭ o scólă confesională pentru prețulŭ zaharului, reforma electorală, dreptulŭ de votŭ universalŭ, înlăturarea esamenului germanŭ dela universitatea cehă, asigurarea dreptului de întrunire și a libertății de pressă.

In adunarea din Holitz deputatulŭ Slavik desfășură *programulŭ Cehilorŭ betrânĭ*, cu care ocasiune vorbì mai amĕrunțitŭ și despre dualismŭ. Câtŭ timpŭ dualismulŭ a desemnatŭ reinoirea dreptului istoricŭ alŭ corónei Stt. Stefanŭ, dise Slavik, n'a pututŭ deștepta în poporulŭ nostru nicĭ oposițiune nicĭ disgrațiă, fiindŭ că a fostŭ dovada necontestabilă, că drepturile istorice nu se învechescŭ nicĭ chiarŭ prin cea mai îndelungată domniă a nedreptului. Dualismulŭ ne întări în speranța, că și drepturile istorice ale coronei lui Wenzel trebue în fine sĕ învingă și sĕ fiă recunoscute. Dér îndată ce dualismulŭ trecu granițele acestei îndreptățirĭ, a devenitŭ cu sciință unŭ instrumentŭ pentru apĕrarea celorlalte individualitățĭ, nu numai în Translaithania, ci și în regatele și țĕrile jumĕtății austriace a imperiului, și decĭ a trebuitŭ sĕ provoce o puternică resistență din partea nostră, o resistență care a fostŭ potolită numai prin noua întêmplare istorică, că dualismulŭ a devenitŭ legalŭ și valabilŭ. Adĭ negreșitŭ că nu se potŭ condamna fructele constituțiunei dualiste, dér a trage la îndoială legalitatea acestei constituțiunĭ, ar fi unŭ începutŭ zadarnicŭ și nepoliticŭ.

Conflictŭ între Ungaria și Curia romana.

Guvernulŭ ungurescŭ s'a obicĭnuitŭ a face dese transferărĭ de episcopĭ catolicĭ dintr'o diecesă într'alta. In fața acestorŭ disposițiunĭ neesplicabile, Curia romană a trimisŭ prin nunțiatura din Viena o notă ministerului comunŭ de esterne, în care protesteză contra acestorŭ transferărĭ.

„Pesti Naplo“ ocupându-se de acéstă cestiune, dice că guvernulŭ face transferările din motive politice de partidŭ. Transferă adecă în diecese cu veniturĭ mai bune pe episcopii carĭ facŭ treburĭ guvernului, ér în diecese cu veniturĭ mai rele pe cei carĭ nu jócă cum cântă guvernulŭ.

„Pester Llood“ încercă sĕ spele pe guvernŭ de imputarea ce i-o face fóia de mai susŭ, dér nu isbutesce căcĭ nu arată — negreșitŭ fiindŭ că nu i dă mâna — motivele unorŭ asemenea transferărĭ. Se mulțămesce însĕ a dice că cestiunea transferărei forméză o controversă între Curia romană și între coróna ungară încă de seculĭ; Curia adecă pretinde ca nicĭ o transferare sĕ nu se facă fără consimțĕmentulŭ ei, guvernulŭ ungurescŭ din contră pretinde că póte transfera pe unŭ episcopŭ fără a mai cere consimțĕmêntulŭ Papei. Der ce are a face acésta cu imputarea lui „Pesti Naplo«?

In contra lui „Pester Lloyd“ și a guvernului ungurescŭ se ridică fóia clericală „Magyar Allam“, care amenință coróna ungară astfelŭ:

„Regatului ungarŭ i s'au datŭ drepturile apostólice de către scaunulŭ apostolicŭ, der nu necondiționatŭ. Acela i se potŭ și lua îndĕrĕtŭ. Sfântulŭ Stefanŭ a primitŭ dreptulŭ apostolicŭ celŭ mai înaltŭ, de a numi pe episcopĭ; der despre unŭ dreptŭ nețĕrmuritŭ de a transfera, nu s'a formatŭ nicĭ unŭ instrumentŭ“ (tractatŭ, convenția orĭ altŭ actŭ.)

In acestŭ stadiu se află adĭ conflictulŭ.

Înmormêntarea v.protop. Vlassa.

De lângă Cheia Turdii, 26 Iunie 1887.

Domnule Redactorŭ! Diua de 23 Iuniu a. c. a fostŭ o di plină de durere și amărăciune pentru noi. In acésta di amŭ dusŭ la mormêntŭ pe multŭ regretatulŭ **Petru A. Vlassa**, meritatulŭ v.-protopopŭ și paroch alŭ tractului Indolului, zelosulŭ anteluptătorŭ românŭ pe care după o suferință îndelungată de mai mulțĭ anĭ l'a seceratŭ neîndurata morte dintre noi între carĭ a stăruitŭ și a lucratŭ ca preotŭ 26 de anĭ c'unŭ zelŭ esemplarŭ.

Remășițele pămêntescĭ s'au astrucatŭ în cimiteriulŭ comunalŭ alŭ Indolului lângă neuitații sĕi părințĭ Samoilă Vlassa odinióră parochŭ alŭ Indolului și v.-protopopŭ alŭ tractului Pocegii și a maicei sale Ana Hoszu, și între decedații sĕi poporenĭ pentru a cărorŭ bine sufletescŭ și pămêntescŭ șĭ-a sacrificatŭ tótă vieța sa.

Serviciulŭ sacru alŭ înmormêntărei s'a sevêrșitŭ de către preoții tractualĭ fiindŭ ca pontificantŭ M. Onoratulŭ v.-protopopŭ gr. cat. alŭ Turdei *Iacobŭ Lugoșianu*, și adm. protopopescŭ alŭ Arieșului M. O. *Simione Popŭ*, notariulŭ tractualŭ alŭ Turdii *Alexandru P. Romanțianu* ér ca diaconĭ onorații domnĭ *Basiliu Podóbă* capelanŭ gr. cat. în Clușiu și *Ioane F. Negruțiu* profesore din

Blaşiu, fiindŭ de faţă unŭ publicŭ numĕrosŭ, poţŭ ḑice, poporenii sĕi în corpore cu micŭ cu mare, ér inteligenţă: preoţî, învĕţătorî, şi cantorî din împrejurime într'unŭ numĕrŭ imposantŭ. Vorbirea funebră s'a rostitŭ în S. biserică de pe amvonŭ de cătră onoratulŭ *Vasile I. Podóbă*, ér la mormêntŭ de cătră M. onoratulŭ admin. protopopescŭ *Simione Popŭ*, escelândŭ unulŭ ca unulŭ în arta oratoriei sacre, şi descriindŭ cu colorî viue ambii activitatea fecundă a repausatului într'unŭ periodŭ de peste 1/4 de secolu, atâtŭ pe terenulŭ bisericescŭ, cât şi pe celŭ ghimposŭ alŭ naţiunei sale române pentru a căreia iubire şi apĕrare era gata a fi martirŭ în totŭ minutulŭ.

După ce s'a sĕvĕrşitŭ actulŭ funebru şi pămêntulŭ a primitŭ în sînulŭ sĕu cosciugulŭ cu regretatulŭ sĕu actorii, corulŭ cântăreţilorŭ în frunte cu dibacii cantorî Iacobŭ Mureşianu din Clujŭ, şi Ioanŭ Pestanu din Sându au intonatŭ într'unŭ glasŭ redicătorŭ de inimă ultimulŭ adio, »în vecî pomenirea lui". Amiculŭ sĕu şi scriitorulŭ acestui tristŭ anunciu, i-a implântatŭ cu mâna sa propiă unŭ verde stejarŭ, ca simbolulŭ tăriei de caracterŭ verde românescŭ.

Fiă-i memoria în vecî binecuvêntată!

Prietinulŭ sĕu din pruncie
I. V. B.

Alegerile de deputaţî pentru dieta unguréscă.

Caransebeşŭ, Iunie 1887.

Cu ocasiunea alegerei de deputătŭ a d-lui generalŭ Traianŭ Doda, se trimise o deputaţiune de 30, care pe d-lŭ Doda îlŭ aduse în mijloculŭ alegĕtorilorŭ. Aicî fù primitŭ cu mare entusiasmŭ, ér d-lŭ profesorŭ de preparandiă Patriciu Drăgălină îlŭ salută printr'o frumósă cuvêntare, după care d-lŭ generalŭ Traianŭ Doda ţinŭ cătră alegĕtorî următorulŭ discursŭ:

Alegĕtorî!

Vĕ mulţumescŭ de încrederea şi de onórea ce mi-aţî făcutŭ astăḑî de nou, alegêndu-mĕ a şésea óră de deputatulŭ Vostru (Sĕ trăéscă!) pentru dieta ţĕrii. Eu aflu acésta de o mare onóre, că a-ţî venitŭ D-Vóstre din depărtare în timpulŭ de faţă, când lucrarea câmpului ar cere braţele Vóstre, şi aţî făcutŭ bine că aţî venitŭ. Aţî venitŭ sĕ Vĕ folosiţî de dreptulŭ Vostru de a alege deputatŭ dietalŭ, care după a mea părere este dreptulŭ celŭ mai mare şi sfântŭ alŭ cetăţenilorŭ dintr'unŭ statŭ séu ţéră cu constituţiă precum este Ungaria.

Alegĕtorii alegŭ deputaţî, deputaţii compunŭ dieta, dieta face legile şi Maiestatea Sa le sancţionéză.

Décă legile nu suntŭ spre binele poporelorŭ, nu este altulŭ vina decâtŭ alegĕtorii: fiindŭ că şî-au alesŭ astfelŭ de deputaţî, carî nu gândescŭ la binele poporelorŭ ci la folosulŭ lorŭ propriu personalŭ, deputaţî, carî n'au simţŭ nicî tragere de inimă pentru binele poporelorŭ.

»Firesce, că noi o mână de deputaţî naţionalî nu putemŭ face nimica faţă cu peste 400 de deputaţî maghiarî, carî nu suntŭ de o părere cu noi. (Aşa este!) Aşa dér nicî dela mine sĕ nu aşteptaţî sĕ exoperezŭ ceva pentru Voi.

A vorbitŭ d-lŭ Drăgălină de naţionalitatea nóstră accentuândŭ, că sĕ rĕmânemŭ Românî. Amŭ fostŭ Românî, suntemŭ Românî şi vomŭ rĕmâné Românî! (Sĕ trăéscă!)

Au trecutŭ órde de barbarî, roiurî de popóre sĕlbatice preste strămoşii noştri; au trecutŭ Goţii, Gepiḑii, Avarii, Hunii şi Turcii, şi s'au prăpăditŭ, orî că s'au contopitŭ cu alte popóre, şi nu mai esistă; dér noi Românii totŭ existămŭ şi progresămŭ (Entusiastice »sĕ trăéscă«). Meritulŭ acesta în prima liniă este alŭ femeilorŭ române, căcî ele au sciutŭ sĕ păstreze limba nóstră; ele, mamele nóstre, ne-au crescutŭ pe noi Românî! (Sĕ trăéscă!) Pre lângă ele vine şi biserica nóstră, deşi preoţii de atuncî nu erau aşa de învĕţaţî ca şi cei de astăḑî, dér aveau inimă, care bătea pentru poporŭ. Ţineţi-Vĕ dér de biserică, că ea ne mântuesce! (Sĕ trăéscă.)

Vedeţî! Contrarii noştri vréu sĕ facă din noi altŭ ceva, decâtŭ ceea ce ne-a lăsatŭ Dumneḑeu. Ei vréu ca noi Românii sĕ ne lăsămŭ de naţionalitatea nóstră; (Nu vremŭ!) vréu sĕ ne ia limba! (Nu potŭ!)

Spre acestŭ scopŭ au şi introdusŭ limba ungurésca în şcólele nóstre poporale. Unŭ copilŭ românŭ de 7 anî abia înţelege ceea ce i se propune în limba maternă, decum sĕ mai înţelégă elŭ şi limba ungurésca. (Aşa este!) Şi ce este urmarea? Urmarea este, că nu învaţă nicî ungurescе, nicî românesce, şi aşa ne impedecă în desvoltarea nóstră firéscă, în desvoltarea nóstră naţională.

Apoi vedeţî, aceasta este lege adusă de dietă. Este ea lege bună? (Nu este!) noi ne am luptatŭ în contra ei, dér fiindŭ puţinî amŭ căḑutŭ, amŭ căḑutŭ însĕ cu onóre. (Aşa este!)

Acum s'au încercatŭ cu şcóla, mâne se vorŭ încerca şi cu biserica.

Dér fiindcă fù vorba de şcóle, apoi şcólele nóstre de pe la sate partea cea mai mare nu plătescŭ nimica. Unii dascălî din timpulŭ vechiu îşî mai facŭ datorinţa, alţii nu. Voiu trebue sĕ-i siliţî pe toţî, ca sĕ-şî împlinéscă datorinţa, Voi aveţî şi dreptulŭ de a-i silî, pentru că Voi îi plătiţî.

Limba maghiară ne este de folosŭ, fiindŭ ea limba statului; dér sĕ nu se propună unuî copilŭ de 7 anî în şcóla poporală, ci în şcólele medii, unde mintea lui este mai desvoltată şi unde o póte învĕţa cu folosŭ.

Fù vorba de patriotismulŭ nostru. Contrarii, adversarii noştri ḑicŭ, că noi nu suntemŭ patrioţî bunî (Mai bunî decâtŭ ei!), că noi suntemŭ irredentişti (Neadevĕr!), că suntemŭ trădătorî de patrie. (Neadevĕr!) Apoi vedeţî! Noi Românii nicî odată n'amŭ conspiratŭ în contra tronului şi a statului. (Ei au conspiratŭ!) Noi Românii nicî odată nu ne am aliat cu duşmanii patriei nóstre. (Ei da, cu Kossuth şi cu Klapka!) Noi Românii am adusŭ tóte jertfele. (Totdéuna!) Orî şi când, décă patria a fostŭ în periculŭ, noi ne-amŭ luptatŭ pentru patriă. (Mai multŭ decâtŭ alţii, carî facŭ numai gură!) Ear ei, o mână de ómenî, veniţî pe aicî de ierî de alaltaierî (Sĕ piéră!) nisce speculanţî, carî se folosescŭ de poporŭ şi trăiescŭ din sudórea lui, aceia ḑicŭ, că numai ei sunt patrioţî bunî; ei au luatŭ patriotismulŭ în arendă. (Mĕrşavî speculanţî.)

Cum ḑiseĭ, noi totdeuna amŭ apĕratŭ ţéra nóstră, patria nóstră (O apĕrămŭ), şi când va mai veni unŭ periculŭ ér noi vomŭ sări cu toţii întru apĕrarea ei (Sărimŭ!), dér patrioţii patentaţî vorŭ lua-o la sănĕtósa. (Aşa e! de repeţite orî.)

Noi trăimŭ într'o ţéră unde suntŭ diferite popóre, nu este numai unŭ poporŭ, ci mai multe, şi noi vremŭ sĕ trăimŭ bine cu tóte popórele; dér ei, contrarii noştri, nu voiescŭ. Ei vréu sĕ fie desunire, desbinare între noi şi între celelalte popóre; ei vreu sĕ tulbure apa, pentru că în apa tulbure este bine de pescuitŭ.

Décă noi amŭ fostŭ totdéuna cu credinţă cătră tronŭ şi cătră patriă, precum suntemŭ şi vomŭ fi; décă amŭ adusŭ jertfe pentru ele, — apoi avemŭ totŭ dreptulŭ sĕ ceremŭ ca şi nouĕ sĕ ni se dea din beneficiile statului. (Pretindemŭ!) Noi plătimŭ dări, noi dămŭ ostaşî, pe carî nime nu i-a întrecutŭ în credinţă şi în vitejiă; noi pretindemŭ aşa derâ, ca nu numai şcólele ungurescî sĕ se ajute, ci şi şcólele, institutele de învĕţămêntŭ ale nóstre. (Aşa este!) Noi suntemŭ a cincea parte din poporaţiunea Ungariei, ceremŭ decî, ca sĕ ni se dea şi nouĕ partea nóstră cuvenită.

Nu ceremŭ noi nimicŭ din banii Ungurilorŭ, nicî dintr'ai altora, ci din banii noştri. Ei! dér banii se dau pentru alte lucrurî, pentru lucrurî de luxŭ.

In Pesta se facŭ totŭ felulŭ de institute, infrumseţărî, palate de luxŭ, bulevarde grandióse; pentru palatulŭ dietei s'au votatŭ 16 milióne, totŭ din sudórea nóstră (Aşa e!) pentru ca cei din Pesta sĕ se desfăteze, sĕ se desmerde din sudórea nóstră. Câtŭ de bine ar fi, décă aceştî banî s'ar întrebuinţa acolo, unde este de lipsă, bună-óră în contra Tisei, Begheiului, Timişului ş. a.; apoi, când vomŭ ave banî de prisosŭ, sĕ facemŭ şi palate.

Acum însĕ vĕ întrebŭ: deóre-ce noi toţi jertfe aducemŭ, după care nu tragemŭ nicî unŭ folosŭ, până când? până când? Trebue sĕ vină odată momentulŭ, când se vorŭ lumina şi cei de susŭ. (Sĕ dea D-ḑeu!)

Eu aşŭ puté încă multe sĕ Vĕ spunŭ, dér nu vréu sĕ Vĕ mai amărescŭ, căcî şi aşa sunteţî destulŭ de amărîţî (Aşa este! Aşa dér nu mergŭ mai departe, ci mĕ bucurŭ că aţî venitŭ aşa de mulţi (Venimŭ totdeuna!): aţî ostenitŭ încóce şi aţî venitŭ din sărăcia Vóstră, căcî nimenî nu v'a plătitŭ drumulŭ şi aicî nu vĕ aşteptă mese întinse. (Nu ne trebue!) Amŭ ḑisŭ, că nu vreu sĕ vĕ mai amărăscŭ, şi aşa încheiu.

Fiindŭ noi însĕ partea cea mai mare foştî ostaşî, aşa dér la ocasiunea acésta sĕ ne aducem aminte de Monarchulŭ nostru, de beliducele nostru supremŭ, de celŭ mai mare generalŭ alŭ nostru; (Sĕ trăéscă!) D-ḑeu sĕ-lŭ lumineze şi sĕ lŭ ţină la mulţî anî pentru fericirea tuturorŭ popórelorŭ (Sĕ trăéscă!) pe Impĕratulŭ şi Regele nostru Franciscŭ Iosifŭ I. (Sĕ trăéscă! se cântă imnulŭ poporalŭ.) Pe lângă Impĕratulŭ şi Regele nostru „sĕ trăéscă şi familia imperială! (Sĕ trăéscă!)

Şi acum sĕ ne aducemŭ aminte şi de patria nóstră Ungaria, cea atâtŭ de apĕsată (Sĕ trăéscă patria!) sĕ o fericéscă D-ḑeu, sĕ vadă şi ea odată timpurî mai bune decâtŭ cele de până acum. (Sĕ trăiască, sĕ-i ajute D-ḑeu, sĕ o feréscă de vampirî!)

„Mergêndŭ acasă, spuneţî din partea mea sănĕtate la toţî. Sĕ trăiţî şi Voi toţî, alegĕtorilorŭ! (Strigărî entusiastice de „sĕ trăiéscă!")

Neghină din Sătmarŭ.

In timpulŭ de aḑî, când naţiunea nóstră este ocolită de duşmanî şi pe tóte terenurile este lovită şi impedecată în desvoltarea sa firéscă, fiă-care fiu crescutŭ la sinulŭ ei trebue sĕ se facă luptătorŭ şi cu arma dreptăţii sĕ apere causa sfântă. Că va învinge séu nu e gréua întrebare. La învingere grabnică puţine prospecte avemŭ. Şi pentru ce? Pentru că cu noi e dreptatea, dér în mâna altora este puterea, şi dreptatea este subjugată prin putere. Cu tóte că este aşa noi trebue sĕ susţinemŭ dreptatea şi pe lângă dênsa sĕ ne grupămŭ căcî apărând'o dobêndimŭ o învingere morală, dovedimŭ că ne scimŭ lupta. Poporulŭ nostru ḑice: »Găina friptă la nimenî nu sbóră în gură«. Şi lucru fórte adevĕratŭ, căcî fără ostenélă nimicŭ nu se póte câştiga în viéţă; „în sudórea feţei tale vei câştiga pânea de tóte ḑilele", acéstă sentinţă sĕ póte aplica şi cu privire la recâştigarea drepturilorŭ nóstre naţionale.

Convinşî despre acestŭ adevĕrŭ mulţî dintre Românii noştri s'au pusŭ pe terenulŭ de luptă, s'au angagiatŭ a merge înainte din tóte puterile. E adevĕratŭ că în cale întâlnescŭ multe şi mari greutăţî, dér îşî ḑicŭ: *luptă e viéţa* şi deşi voiu întimpina loviturî, din drépta şi din stânga noi ne facemŭ datorinţa şi strigândŭ şirelorŭ pĕcătóse ce îmî stau în cale, depărtaţi-vĕ, îmî facŭ locŭ la înaintare.

Şi ce sĕ vedĭ! In şirulŭ pĕcătoşilorŭ se află şi fii rĕtăciţî ai némului nostru, pituiaţî şi cu ochii plecaţî se lovescŭ în peptŭ cu mânile pĕcătósă, şi vĕḑêndu-i ti compătimescî şi le ḑicî, da şi voi vĕ amestecaţî în négra cétă, şi voi luptaţî contra mamei vóstre? O pămênte de hide-te şi înghiţesce-i de pe faţa ta că nu suntŭ vrednicî a se numi ómenî creaţî după tipulŭ şi asemĕnarea lui Dumneḑeu. Suntemŭ puţinî séu mulţî, lupta de conservare şi respectare a némului nostru trebue susţinută, şi până când unii dintre noi facŭ acésta, alţii lăpădându se de adevĕrŭ şi dreptate intră în tabĕra contrariului şi pentru o laudă fariseiéscă şi câţiva bănuţî se punŭ a lupta contra fraţilorŭ.

Şi ce durere, orî unde ne întórcemŭ aflămŭ caractere slabe. Bieţii noştri părinţî mulţî chiarŭ opincarî, ne crescŭ şi ne pregătescŭ pe la şcolî cu multă trudă, ostenélă şi abnegaţiune, lăsându-se pe sine golî ba şi sĕracî; apoi când dintre aceştî fii crescuţî din opincă, fiă chiarŭ şi cu prescurî, dela opincă ajungŭ a se numi ómenî învĕţaţî ba dóră pretindŭ a se numi şi culţî, ce vedĭ? Unii din ei se lapădă de părinţî, se lapădă de némulŭ lorŭ. Incă cu atâta n'ar strica multŭ, dér lăpădându-se iau urma contrariului şi cu aceea luptă asupra celorŭ ce ia nutritŭ şi crescutŭ, ba suntŭ chiarŭ mai periculoşî ca inimicii seculari, căcî suntŭ şi vêndĕtorî.

Se află apoi omŭ de inimă şi le ḑice: Fraţilorŭ! nu lucraţî bine, sunteţî pe cale greşită, căcî voi daţî putere duşmanului, ba încă îlŭ şi faceţî a cunósce unele lucrurî prin cunoscinţa carora prea multŭ ne póte strica. Apoi vĕ faceţî unéltă órbă, vĕ faceţî de ruşine, căcî ajungêndu'şî scopulŭ adversarii se lapădă de voi ca de nisce mortăciune, încă vĕ şi judecă ḑicêndŭ: în casŭ de lipsă, décă n'ai ólă bună, te folosescî şi de sdrobiturile ei.

De aceste debile fiinţe se mai află şi în comitatulŭ nostru Sătmărenŭ, şi ce e mai ruşinosŭ tocmai dintre preoţii bisericei române. E şi mai ruşinosŭ lucru că astfelŭ de preoţî intră în sanctuarulŭ românismului pătaţî cu pĕcatulŭ de vêndĕtorî ca Iuda, şi dóră chiarŭ arvuniţî şi în serviţiulŭ jidovimei.

Multă ticăloşiă! a pune jurămêntŭ solemnŭ, că vorŭ servi cu dreptate şi vorŭ apĕra cu tăriă biserica şi naţiunea, din a căreia sudóre trăiescŭ, apoi ca nisce slugî netrebnice şi perdute a se lăpăda de némulŭ lorŭ! Mare decadinţă.

Unii dintre bieţii preoţî Sătmărenî arŭ dori a servi la doi domnî, şi óre sĕ nu scie aceştia că s. scriptură ḑice: „Nimenea nu póte servi la doi domnî" adecă şi lui Dumneḑeu şi diavolului. Aceste două servirî înzadarŭ dorescŭ a-le împreuna, că e adevĕrŭ nerĕsturnabilŭ, că nu se póte, şi pe lângă tóte că vĕḑŭ acésta mai bine sĕ lapĕdă de interesele bisericei şi ale naţiunei, decâtŭ de slujba la adversarî. Se facŭ slugî pitulate amărîte în solduiŭ contrarilorŭ, pentru aceea suntŭ folosiţî, arŭ fi multŭ sĕ ḑicŭ omoriţî, până îşî împlinescŭ rola, apoi li-se dă cu colulŭ în grindă, căcî mai multŭ nu e lipsă de ei.

Amŭ ḑisŭ slugî netrebnice, căcî décă arŭ lucra după cum se cuvine, arŭ trebui sĕ le spună „stăpânilorŭ" adevĕrulŭ, sĕ-i informeze, érâ nu sĕ-i linguşéscă. Şi lucru fórte firescŭ că stăpânii slabŭ informaţî de slugî totŭ mai netrebnice şi linguşiţî alérgă după utopiî, póte cugetândŭ că încetulŭ cu încetulŭ le va succede a forma o legiune din astfelŭ de fiinţe impotente.

Referitorŭ la aceste persóne se póte aplica ḑicerea lui Göthe: „Nimicŭ nu este în acéstă lume ce ar fi mai de compătimitŭ, ca omulŭ slabŭ de caracterŭ, care anină între două sémţeminte, cu bucuriă ar dorî a le împreuna, dér nu vede că nemicŭ nu póte dérîma părétele hotărâtorŭ dintre dênsele decâtŭ îndoiéla şi neliniscea, care îlŭ chinuescŭ pe dênsulŭ".

Aşa credŭ, acéstă maximă nicî d-ta fotiszt'elendó *Kozmucza Vazul* din Fernezin nu ai putê-o reproba! Ţî-aşŭ ḑice „*părinte*", dér aşa credŭ şi sciu că celŭ ce şî părăsesce turma sa în ḑiua de Rusalii pentru unŭ blidŭ de *gulyas*, nu este vrednicŭ de frumosulŭ nume cu care numesce credinciosulŭ poporŭ pe preotulŭ de trébă.

Séu ce cugeţî d-ta, în casŭ décă scî cugeta: Pentru-ce s'a adunatŭ flórea naţiunei române la Sibiiu, din tóte părţile locuite de Românî (afară dóră de Marmaţia unde ai fi bunŭ şi d-ta) şi încă cu mari sacrificii materiale, nu ca puţinŭ cinstitŭ d-ta, care ai primitŭ 45 fl., ca sĕ mergî sĕ învĭţî în numele Românilorŭ pe Dr. Vekerle din Pesta ca sĕ priméscă mandatŭ de deputatŭ în cerculŭ Baiei-marî, sĕ înţelege ca guvernamentalŭ.

Popă românŭ sĕ nu scie ce s'a hotărâtŭ la Sibiiu? Arŭ fi trebuitŭ sĕ întrebĭ pe vecinulŭ D-tale din Firiza Gozsa Jakabb, dênsulŭ cetesce multe romanurî ungurescî, da de te-orŭ fi sciutŭ informa, póte şi povĕţuî, că care este calea pocăinţei pentru aceia carî au totŭ greşitŭ în trecutŭ. Orî dóră aţî lucratŭ în tótă conţelegerea, însĕ rola s'a datŭ celui mai bĕtrânŭ în rătăcirî?

Avemŭ deplină cunoscinţă şi despre rola flămândului desvoltată de d-ta în adunarea din Baia mare, în care fostulŭ deputatŭ guvernamentalŭ prin nepotulŭ sĕu a datŭ séma alegĕtorilorŭ despre lucrarea, voiam sĕ ḑicŭ nelucrarea, de trei anî, şi tocmai pentru aceea neavêndŭ ce spune însuşî fostulŭ deputatŭ a încredinţatŭ pe o firmă bună cu darea de sémă, pe Stoll Béla advocatŭ, care după lăudarea unchiului sĕu, recomândă ca viitorŭ de deputatŭ pe Dr. Vekerle.

Firesce acéstă vorb're patriotică a trebuitŭ explicată și Românilorŭ oficiosŭ, aduși acolo de prim-pretorele de cercŭ, au fostŭ rênduițĭ și alegĕtorii românĭ sĕ audă cu urechile și ca sĕ înțelegă au alesŭ Ungurii de oratorŭ ad hoc pe *Vazul* tiszteletes ur. Insĕ ce năpaste! așa a fostŭ de distrasŭ prin degradarea propriă, încâtŭ nu s'a pututŭ reculege a face o propusețiune cum se cade în limba română, a strigatŭ glasurĭ ca unele animale, dér ce a disŭ n'a înțelesŭ nimenĭ din poporŭ. Că așa a fostŭ mărturisescŭ țĕranii din jurŭ, carĭ au fostŭ de față, dela carĭ întrebândŭ și noi ceștĭ mai puținŭ devotațĭ „ideiei de statŭ maghiare" ne a rĕspunsŭ: „A vrutŭ sĕ vorbescă românesce popa din Ferneziu, dér nu sciu ce a disŭ sĕracu, decă nu i stăpânŭ a vorbi sĕ nu sĕ lege, fi iertătorŭ că trebue sĕ dicŭ așa despre unŭ popă."

Alții dintre poporenii carĭ au luatŭ parte mĕ întrebau, óre pentru-ce n'a vorbitŭ protopopulŭ din Baia S. Biltŭ, că dênsulŭ este din locŭ și are darulŭ vorbirei, pe care l'amŭ fi ascultatŭ cu multă plăcere, nu ca pe sĕraculŭ acela din Ferneziu?

La care întrebare rĕspunsulŭ a fostŭ cam acesta: protopopulŭ e omŭ cu multă onóre, nu este lingarŭ nicĭ slugă, dênsulŭ este preotŭ românŭ, nu ca sĕraculŭ din Ferneziu carele sĕ lăpĕdă de dragulŭ unorŭ cismarĭ de frumosulŭ sĕu neamŭ de pe a căruia spinare primesce prescurĭ, totŭ de pe altarŭ românescŭ. Apoi avemŭ noi, frațĭ Românĭ, și ómenĭ de aceia, carĭ de D-deu nu sĕ temŭ, de ómenĭ nu sĕ rușinéză; așa este și popa din Ferneziu. (Va urma.)

SCIRILE DILEI.

Arhiducele *Rudolfŭ* și princesa *Stefania*, precum se vorbesce, vorŭ veni din Galiția și Bucovina în Ardealŭ ca sĕ facă și aci inspecțiune militară, apoi probabilŭ că vorŭ face o visită Regelui și Reginei României la Sinaia.

—x—

Relativŭ la scirea dată de „Narodne Noving" despre *eliminarea duorŭ elevĭ slovacĭ din seminarulŭ centralŭ din Pesta*, direcțiunea acelui institutŭ declară, că „cei doi seminariștĭ au fostŭ eliminațĭ pentru că urmăreau tendințe panslaviste și făcéu propagandă în acestŭ sensŭ. De altmintrelea direcțiunea n'a interdisŭ nicĭodată elevilorŭ de limbă nemaghiară d'a se servi de limba lorŭ maternă și d'a se cultiva în ea, întru câtŭ acésta nu e necompatibilŭ cu idea de statŭ maghiarŭ". — De ce nu se dau pe față acele tendințe și propagande panslaviste? Ce totŭ hîra-dira cu „idea de statŭ maghiarŭ"! Unŭ singurŭ lucru e adevĕratŭ și aci: »patrioții" nu potŭ suferi, ca Nemaghiarii sĕ vorbescă și sĕ se cultive în limba lorŭ maternă.

—x—

Suntŭ numițĭ capelanĭ la honvedĭ în reservă: Vasiliu *Lucacĭ* și Iónŭ *Costinŭ* preoțĭ gr. cat., Iónŭ *Petrașcu* preotŭ gr. or.

—x—

La baia *Homorodŭ*, comitatulŭ Odêrheiului, s'a deschisŭ oficiu postalŭ pe timpulŭ câtŭ va dura sesonulŭ băilorŭ, 1 Iulie — 31 Augustŭ. Se primescŭ și se espedéză scrisorĭ și pachete, mandate postale și ramburse până la 300 fl. Acestŭ oficiu postalŭ întreține prin cariolă legătură dilnică cu Sighișóra și cu Ciuc-Sereda.

—x—

A apărutŭ — scrie „Românulŭ" — și se află în depositŭ la librăria Socec din *Bucurescĭ* o frumósă publicațiune germană datorită penei autorului, care a scrisŭ unŭ volumŭ asupra Transilvaniei, d. *Rudolf Bergner*. Volumulŭ este intitulatŭ *Rumaenien, eine Darstellung des Landes und der Leute.*

—x—

Membrii institutului geologicŭ vorŭ face de rêndulŭ acesta *lucrărĭ geologice* în comitatele Aradŭ, Bihorŭ, Maramureșŭ, Solnocŭ-Dobêca, Clușiu, Turda-Arieșŭ, apoi în Ungaria sudică până în comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ.

—x—

Fisolgăbirĕulŭ Szabo din cerculŭ *Oedenburg* a fostŭ destituitŭ din postulŭ sĕu numai după ce a comisŭ negligențe în serviciu în vre-o 300 de casurĭ.

—x—

In *Clușiu*, centrulŭ Kulturegyletului, s'a întêmplatŭ o nouă sinucidere. Servitorulŭ Ludovicŭ Szasz s'a spêndzuratŭ în grajdulŭ stăpânului sĕu.

—x—

Alaltăerĭ a *fostŭ reîntorsŭ dela Predealŭ la Brașovŭ* unŭ lucrătorŭ de aci, care voia sĕ trécă în România 4 servitóre unguróice folosindu-se însușĭ de unŭ pașaportŭ streinŭ.

—x—

Poliția din locŭ face cunoscutŭ, că acela, care va afla cei ce au tăiatŭ pomișorii din parculŭ ce se forméză în Bluména la capĕtulŭ stradei Căldărarilorŭ séu va lua parte activă la descoperirea lorŭ, va fi remuneratŭ din partea căpitănatului orășenescŭ.

„*Meseriașulŭ Românŭ*", foiă pentru învĕțătură și petrecere, întocmită pentru meseriașĭ și toțĭ iubitorii de meserii, apare în Brașovŭ de 2 orĭ pe lună sub redacțiunea d-lui președinte alŭ Reuniunei pentru sprijinirea meseriașilorŭ românĭ în Brașovŭ: *Bartolomeiu Baiulescu* Nr. 11 dela 1 (13) Iunie conține: Societăți pentru ajutorarea meseriașilorŭ și lucrătorilorŭ bolnavĭ și invalidĭ. — Insemnătatea căsĕtoriei, de Dr. I. Crișianŭ (urmare) — Scóla pentru învĕțăceii românĭ dela meserii aflătorĭ în Brașovŭ. — Industria de casă. — Napoleonŭ celŭ Mare și cartofii. — Felurite pentru meseriașĭ. — Scirĭ comerciale și industriale. — Diverse. — Multe și mĕrunte. — Recepte folositóre. — Notițe statistice. — Glume. — Concursŭ etc. — *Nr. 12* dela 15 (27) Iunie: Societățĭ pentru ajutorarea meseriașilorŭ etc. (Fine). — Insemnătatea căsĕtoriei (Fine). — Piticii și uriașii (studiu asupra variațiunilorŭ staturei omenescĭ) — Felurite pentru meseriașĭ. — Multe și mĕrunte — Concursŭ. — Têrgurile dela 15—30 Iunie 1887.

„*Scóla și Familia*", fóiă pentru părințĭ și învĕțătorĭ, apare în Brașovŭ de 2 orĭ pe lună sub redacțiunea d-lorŭ *Ioanŭ Popea* și *Andreiu Bârseanu*. In Nr. 5 dela 1 (13) Iunie cuprinde: Intuițiunea în învĕțămentŭ, de I. Slavicĭ. — Scăderile în învĕțămentulŭ religiunei în scola nóstră poporală, de I. Popea (Fine) — Câteva observărĭ cu privire la higiena scolară. — Rendunelele (poesiă) de A. B. — Bibliografiă. — Diverse. — Posta Redacțiunei.

Instrucțiunĭ asupra mĕsurilorŭ de luatŭ în contra turbării câuilorŭ.

Semnele după carĭ se póte cunósce turbarea cânilorŭ. Turbarea este o bólă molipsitóre de care se îmbolnăvesce cânele, pisica și tóte animalele sĕlbatice carĭ suntŭ lacome pentru carne. De turbare póte sĕ se îmbolnăvescă și omulŭ și tóte animalele de muncă, când au fostŭ mușcate de unŭ câne, pisică seu lupŭ turbatŭ.

La începutŭ turbarea cânelui nu se arată prin semne de furiă, însĕ balele lui chiar de atuncĭ au putere d'a molipsi pe aceia cărora le va linge mânile seu îi va mușca. Cânele îșĭ schimbă obiceiulŭ, e mai tristŭ și tăcutŭ, fuge de lumină, îi place singurătatea și se viră prin locurĭ întunecóse. După 2, 3 dile divine neliniștitŭ, plecă și érășĭ se întórce de se culcă și apoi er se scolă, scărpinându-se desŭ cu labele de dinainte. Prin mișcările ce face ne arată că pare că i s'ar închipui ceva, căcĭ mușcă cu gura în vêntŭ ca cum ar vrea sĕ prindă musce și se repede și urlă ca când s'ar lupta cu alțĭ cânĭ.

Uitătura cânelui este mai tristă și mai sĕlbatică, der la chiămarea stăpânului totŭ încă îlŭ ascultă, arătându-se ceva mai veselŭ înaintea lui. Uneorĭ e mai supusŭ decâtŭ chiar când e sănătosŭ și arată mai multă iubire pentru stăpânŭ și pentru omenii casei, cărora le linge mânile și obrazulŭ cu mai multă plăcere; elŭ se supune poruncei stăpânului chiar atuncĭ când furia turbării începe a se arăta.

La începutulŭ bólei cânele turbatŭ bea multă apă ca sĕ-și potolescă setea ce'i arde gâtulŭ, er mai târdiu ne mai putêndŭ sĕ înghiță, îșĭ bagă totŭ botulŭ în apă ca cum ar voi sĕ o mănânce. Când cânele, în contra obiceiului, începe sĕ musce, acesta e semnulŭ adevĕratŭ alŭ turbării furióse. Cânele mușcă în drépta și în stânga, róde lemne, scaune, încălțăminte, așternutŭ etc. mestecă și înghite paie, pĕrŭ, lână, sticle, cuie și chiar murdăriile lui.

Scurgerea balelorŭ se înmulțesce cu câtŭ furiile cânelui se mărescŭ. Fiindŭ că cânele turbatŭ simte durere în gâtŭ, se trécă mereu cu labele aci, ca și când ar ave vr'unŭ osŭ opritŭ în gâtŭ. Glasulŭ cânelui turbatŭ este mai totdeuna răgușitŭ și lătrarea lui se sfârșesce printr'o urlare întreruptă și suitóre.

Der mai este unŭ felŭ de turbare numită „turbarea mută", cânele bolnavŭ de acestŭ felŭ de turbare nu dă nicĭodată semne de furiă, elŭ nu póte sĕ latre nicĭ sĕ urle, din causă că falca de josŭ fiindŭ apucată de dambla (gută) nu se póte împreuna cu cea de susŭ de aceea cânele ținêndŭ mereu gura căscată se scurgŭ din ea bale întindĕtóre, ér limba fiindu-i atêrnată se usucă, crapă și se murdăresce.

Cânele turbatŭ îșĭ perde simțirea și decă îlŭ batemŭ, îlŭ rănimŭ seu îlŭ ardemŭ chiar cu ferulŭ roșiu, nu arată nicĭ temere, nicĭ durere. Uneorĭ se mușcă chiar singurŭ cu dinții. Audindŭ vr'unŭ câne lătrândŭ se înfurieză și se repede asupra lui.

Când turbarea a ajunsŭ în furia ei, privirea cânelui este sĕlbatică și ochii lui nemișcațĭ, aci strălucescŭ ca sticla, aci se turbură și se roșescŭ. Părăsesce casa și alergândŭ pe ulițĭ, mușcă totŭ ce-i ese înainte, dér mai multŭ pe cânĭ.

Obositŭ de lupte și de ostenelă merge legănêndu-se dreptŭ înainte, ca cum ar fi orbŭ, cu códa atêrnată, capulŭ plecatŭ, ochii furioșĭ, gura deschisă, er limba scósă murdărită de prafŭ séu noroiu, are o față cam vênătă-albăstruiă.

Cânele turbatŭ are poftă sĕ musce până când móre, de aceea trebue sĕ ne ferimŭ cu mare băgare de sémă.

Mĕsurĭ pentru a preveni turbarea la ómenii mușcațĭ de cânĭ turbațĭ. Décă o persónă a fostŭ mușcată de unŭ câne turbatŭ seu bĕnuitŭ a fi turbatŭ, urmézâ a se chiăma îndată unŭ medicŭ. Cei sĕracĭ sĕ mérgă îndată la unŭ spitalŭ, séu sĕ poftéscă în grabă pe mediculŭ comunalŭ. Până la sosirea medicului, rana se va șterge cu unŭ burete séu cu o cârpă móle și uscată fără a se spăla. Se póte estrage otrava din rană prin aplecarea de ventuse oarbe (pahare) d'asupra rănei și stergerea repetată a ranei cu cârpe moi și curate, după scóterea ventuselorŭ. Décă mușcătura se află la estremitățĭ (mânĭ séu picióre) se póte lega mâna séu piciorulŭ respectivŭ d'asupra rănei cu o fășiă, spre a se opri intrarea veninului în sânge. Fășia nu se póte lăsa strânsŭ legată mai multŭ de 2 óre.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

ROMA, 1 Iulie. — (Camera deputațilorŭ.) Ministrulŭ Maucini pledéză pentru creditulŭ africanŭ. Abissynia, dice elŭ, trebue silită a se supune. Crispi declară, că înțelegerea Angliei cu Italia în privința mărei Mediterane e perfectă. Cu privire la Egiprtŭ interesele Italiei suntŭ identice cu ale Angliei. Nimicŭ în Europa — adauge Crispi — nu indică unŭ rĕsboiu apropiatŭ; chiar și cestiunea bulgară va fi resolvată, după cum se crede, în modŭ pacînicŭ. După acésta s'a primitŭ creditulŭ.

LONDRA, 1 Iulie. — Camera comunelorŭ a primitŭ propunerea de încheere a desbaterii privitóre la bilulŭ de pedepsire iricŭ. Parneliții și maioritatea Gladstonianilorŭ au părăsitŭ sala. Raportulŭ a fostŭ primitŭ fără desbatere și votare.

Smith declară, că Regina a ratificatŭ convențiunea cu Turcia relativă la Egipetŭ. Sultanulŭ a cerutŭ timpŭ, ca sĕ se gândéscă, dér nu s'a obligatŭ o ratifica convenția într'unŭ terminŭ anumitŭ. Guvernulŭ englesŭ speréză însĕ, că ratificațiunea va fi în curêndŭ sĕvêrșită.

DIVERSE.

Sarcinele militare. — Ministrulŭ de resbelŭ alŭ Austro-Ungariei a publicatŭ o statistică comparativă a stărei armatelorŭ europene, din care estragemŭ următórele date: La o poporațiune de 10,000 indivizĭ revinŭ în Francia câte 150, în Germania câte 100, în Italia și în Rusia câte 90, în Austria câte 70 ostașĭ în timpŭ de pace. In privința cheltuielelorŭ în raportŭ cu bugetulŭ generalŭ poporațiunea este în Francia de 30, în Rusia de 28, în Germania de 26, în Italia de 21 și în Austria de 15 la sută. Acéstă proporționalitate însĕ se înțelege numai pentru timpulŭ păcei.

***

Femeiă căpitanu de haiducĭ. — Inaintea juraților din Pultava a fostŭ adusă dilele trecute o bandă de haiducĭ, alŭ cărei căpitanŭ era o femeă, nobilă de nascere, anume Rustanovicĭ. Banda era organisată fórte bine și era greu sĕ fiă primitŭ cineva în ea ca membru. Trebuia sĕ se supună în acestŭ casŭ unei probe aspre din partea căpitănesei, care împărțea fiăcăruia din bandițĭ câte unŭ rolŭ deosebitŭ. D-na Rustanovicĭ era în înțelesulŭ întregŭ alŭ cuvêntului stăpână absolută a ómenilorŭ ei, carĭ ii se spuneau orbesce; ea avea agențĭ carĭ vindeau obiectele prădate; banii îi împărțea căpitănesa, oprindu'șĭ negreșitŭ partea mai însemnată. Banda opera mai cu semă în guvernămentulŭ Pultava și îșĭ avea cuibulŭ într'o pădure pe țĕrmulŭ Dniprului. Gendarmii au căutatŭ mai mulțĭ anĭ înzadarŭ sĕ pună mâna pe membrii bandei, până când aceștia au fostŭ trădațĭ de unulŭ din ai lorŭ. Inaintea juriului, bandiții cu căpitănésa lorŭ în frunte s'a purtatŭ fórte obraznicŭ. Firesce, au fostŭ condamnațĭ cu toții; căpitănésa la muncă silnică pe viețâ.

Necrologŭ. — Vĕduva Emilia Mlădinŭ, născ. Tamașiu ca soțiă, fii și fiice Georgiu și soția Rosa Ardeleanŭ, Emilia și soțulŭ Ioanŭ Popescu, Ida și soțulŭ Georgiu Roxinŭ, Ioanŭ, Grigorie și soția E. I. Suciu, Nicolau, Petru, Corneliu și soția Sofia Albiciu; precum nepoțĭ și nepóte, Adrianŭ, Nicolau, Corneliu, Valeriu, Georgie, Aureliu, Virgilŭ, Emilia, Livia și Aurelia; Moisa ca frate, Nicolau și Carolina nepotŭ, nepótă; Maria ca soră, precum și în numele numeroșilorŭ consêngenĭ, amicĭ și cunoscuțĭ cu inima durerósă anunță, că multŭ iubitulŭ și neuitatulŭ lorŭ soțŭ, tată, socru, frate, moșŭ, unchiu, amicŭ și cunoscutŭ *Ioanŭ Mlădinŭ*, notarŭ comunalŭ în pensiune, după scurte suferințe în 16 (28) Iuniu a. c. șĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului în alŭ 68-lea anŭ alŭ vieții și alŭ 37-lea alŭ fericitei sale căsătorii. Depunerea rĕmășițelorŭ sale la loculŭ de odichnă vecĭnică s'a făcutŭ în Curticiu la 17 (29) Iuniu 1887.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria lui binecuvêntată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Iuniu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 05
Rentă de hârtiă 5%	87.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 60
Bonurĭ rurale ungare	104 40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	102.25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.10
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122 75
Renta de hârtiă austriacă	81 25
Renta de arg. austr.	82 45
Renta de aurŭ austr.	112 55
Losurile din 1860	137.75
Acțiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286 55
Act. băncei de creditŭ austr.	283.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 95
Napoleon-d'orĭ	10 03
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 20
Londra 10 Livres sterlinge	126.60

Cursulu pieței Brașovŭ

din 1 Iuliu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.61	Vend.	8 63
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9 97	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.34
Imperialĭ	»	10.30	»	10.34
Galbenĭ	»	5 89	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	100.—	»	102.—
» » 5%	»	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ		

Nr. 6584—1887.

Concursŭ.

Din legatulŭ lui Iosef Wehrmacher este de a se da unŭ stipendiu de 400 fl. pe anŭ pe durata timpului legalŭ de studii, unui ascultătorŭ ordinarŭ fără deosebire de naționalitate și religiune dela unŭ institutŭ superiorŭ internŭ séu externŭ, séu unui individŭ, care prin absolvarea unui gimnasiu superiorŭ a unei șcóle reale superióre séu a unui institutŭ de pregătire posede dreptulŭ ca sĕ cerceteze unŭ institutŭ mai superiorŭ.

Doritorii pentru acestŭ stipendiu au sĕ-șĭ aștérnă subscrisului magistratŭ celŭ multŭ până la 1 Septemvre a. c. petițiunile timbrate și instruite în modŭ corĕspunḑĕtoru, documentândŭ pe lângă aceea, conformŭ dispositiunilorŭ legatare, cum că suntŭ născuțĭ în Transilvania, și adecă din părțile de țeră carĭ, înainte de uniunea cu regatulŭ Ungariei, au formatŭ politicesce marele principatŭ alŭ Transilvaniei. In fine mai au ca sĕ documenteze și aceea, cum că atâtŭ petenții câtŭ și părinții lorŭ nu posedŭ atâta avere, ca sĕ pótă acoperi spesele pentru studiu.

Brașovŭ, 18 Iunie 1887.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 ore 52 minute sera.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 ore 12 minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 ore 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnesci-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amedĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 oră 30 minute noptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 ore dimineța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 ore înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 ore a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre sera.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre dimineța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 ore 30 minute sera.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	4.30	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
Predealŭ	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ	—	10.12	—	—
Brașovŭ	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6.49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra	10 53	—	9.02	—
Sighișóra	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa micĭ	12.26	—	10.59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2 18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2 48	—
Uióra	2.56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4.51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenu de persone
Clusiu	5.21	—	5 56	
Clusiu	—	6 01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10.47
Veneția-Orădii	—	—	Trenu de persone	10.57
Oradia-mare	—	9.11		11 07
Oradia-mare	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6 33
Viena	—	—	2.15	—
Viena	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nopte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenu de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orăḑii	—	—	—	2 08	
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagu	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Gl ârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu	—	10.31	—	6.38	—
Clușiu	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4 32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinu	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9 06	—	—	—	9.02
Brașovŭ	9.46	5.37	—	—	9.52
Brașovŭ	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
Predealŭ	—	11.30	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persone
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8 46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10.27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok	—	2 32	4.59
Szolnok	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibu.
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
Szolnok	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Pauliș	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicica	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7 16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6.40
Petroșenĭ	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ